

Smilšu krupis

Bufo calamita

AIZSARGĀJAMO AINAVU APVIDUS „ĀDAŽI”

Bukiets iespīests uz vīdei draudzīga papīra

Nārstam smilšu krupji izmanto seklas, saules apspīdētas ūdenstilpes – nārsts notiek 5–10 cm dziļā ūdenī.

Projekts LIFE06/NAT/LV/000110 „**Bioloģiskās daudzveidības atjaunošana militārajā poligonā un Natura 2000 teritorijā „Ādaži”**”

Aizsardzības īpašumu valsts aģentūra
Ernestīnes iela 34, LV-1046, Rīga
Tālrunis 7300274, fakss 7300207

Mājaslapas: www.aiva.gov.lv, www.adazinatura.lv

Izdevējs: Aizsardzības īpašumu valsts aģentūra
Fotogrāfiju autori: A. Bērziņš, A. Petriņš

Natura 2000 ir vienots aizsargājamo dabas teritoriju tīkls visās Eiropas Savienības dalībvalstīs, kurā iekļauj teritorijas, kas nozīmīgas dažādu īpaši aizsargājamo biotopu, augu un dzīvnieku sugu saglabāšanai Eiropā, ko nosaka Putnu direktīva un Biotopu direktīva. *Natura 2000* teritoriju tīkls aizņem ap 20% no Eiropas Savienības valstu kopējās teritorijas (Latvijā 11,9% no valsts teritorijas, iekļaujot pavisam 336 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas), tai skaitā aizsargājamo ainavu apvidu “Ādaži”.

NACIONĀLIE BRUŅOTIE SPĒKI

Dabas
aizsardzības
pārvalde

VIDES MINISTRIJA

BirdLife
IBA
PUTNIEM
NOZĪMĪGA VIETA

Kas ir smilšu krupis?

Smilšu krupis (*Bufo calamita*) pēc formas atgādina parasto krupi, taču ir ievērojami mazāks - aptuveni 6 cm garš. Īso kāju dēļ tas nelec, bet spēj samērā ātri skriet un tādēļ nezinātājs vasaras naktīs to var sajaukt ar peli. Nārsta laikā smilšu krupju tēviņi izdod skaļus saucienus, ko nodrošina rezonators zem zoda. No citiem krupjiem smilšu krupi viegli atšķirt pēc raksturīgās dzeltenās svītras, kas stiepjas pāri mugurai. Barībai smilšu krupji galvenokārt izmanto dažādus kukaiņus un gliemežus.

Kur smilšu krupis dzīvo?

Smilšu krupis ir sastopams tikai Eiropā, kur apdzīvo samērā plašu areālu. Līdztekus Latvijai tas šobrīd ir sastopams vēl 20 Eiropas valstīs, sākot no Portugāles un Francijas līdz pat Skandināvijai un Krievijai. Latviju šķērso sugas izplatības apgabala ziemeļaustrumu robeža. Uz šīs robežas atrodas arī atradnes Ādažu militārajā poligonā un aizsargājamo ainavu apvidū „Ādaži”, kas ir viena no nozīmīgākajām smilšu krupja atradnēm Latvijā. Valstī kopumā šīs sugas izplatība vairāk saistīta ar piejūras zemieni, jo tam nepieciešamas irdenas, smilšainas vietas, kur krupis ierokas, gan slēpjoties vasarā dienas laikā (smilšu krupis visaktīvākais ir krēslā), gan ziemošanas laikā. Savukārt nārsto smilšu krupji ūdenī.

Apdraudējums

Būtiskākais apdraudējums smilšu krupja dzīvesvietās ir to aizaugšana ar krūmiem un kokiem. Tas attiecas gan uz smilšu kāpām, gan seklām un viegli iesāļām ūdenstilpēm jūras piekrastē, gan pārplūstošām vietām pie upēm un ezeriem. Seklajām ūdenstilpēm aizaugot, smilšu krupja kurkuļi vairs nevar tajās attīstīties, jo aizēnojuma rezultātā pazeminās ūdens temperatūra.

Aizsardzība

Smilšu krupis ir iekļauts Eiropas Savienības Biotopu direktīvas IV pielikumā, kurā ietvertas sugas, kam nepieciešama stingra aizsardzība. Līdz šim smilšu krupja aizsardzībai Latvijā ir izveidoti vairāki dabas liegumi; suga sastopama arī aiz-

sargājamo ainavu apvidū „Ādaži”, kas aizņem lielāko daļu no Ādažu militārā poligona. Ņemot vērā to, ka dabiskās smilšu krupja dzīvotnes ne tikai Austrumeiropā, bet arī Centrāleiropā ir izzudušas vai iznīcinātas, militārie poligoni veido vienu no nozīmīgākajām dzīves vietām šai sugai. Sugas turpmākā saglabāšana vietās, kur notiek militārās mācības, nav pretrunā ar militāro mācību norisi un ir veicināma ar noteiktu pasākumu palīdzību, piemēram, atbilstošu dzīvesvietu veidošanu.

Lai pievērstu uzmanību sugas aizsardzībai un informētu par tās sastopamību Latvijā, Latvijas Dabas muzejs smilšu krupi noteicis par Gada dzīvnieku - 2007.

Dienas laikā smilšu krupji slēpjas, ierokoties smiltīs vai arī zem kokiem, akmeņiem u.c. vietās

Natterjack toad (*Bufo calamita*)

The natterjack toad is listed under Annex IV of the EC Habitats Directive as a species in need of strict protection. Several nature reserves for the protection of the natterjack have been established in Latvia. As a species natterjack represents an unusual combination of high specialisation and widespread distribution. Thus, the natterjack is strongly adapted towards an existence in dry and sandy habitats such as sandy fields in the protected landscape area “Ādaži” which occupies a major part of Ādaži military training area. Main threats to the species habitats are overgrowing by trees and bushes.